

Net Hurbil

PELLO ZUBIRIA

Mexikoko La Glorian jendeek eta zerriek gripea hazten darraite

Iazko udaberrian gripearen jatorriaz eta arrisku mailaz eztabaidatu zen. Hilabeteotan soilik interesatzen da ea osasun agintariek esajeratu egin zuten lanjerra bakuna gehiago saltzeko. Bitartean, Mexikoko La Glorian zerriek eta herritarrek kirats artean gaixotzen segitzen dute.

MUNDUKO HEDABIDE HANDIENAK joan den apirilean Perote bailarako La Gloriaraino heldu ziren, Mexikoko Veracruz estatuan. Agintariek xuxen leku hura jo zuten H1N1 gripe berriaren sorlekutzat eta Edgar Hernandez mutikoa izendatu “0 eria”. Kazetari eta aditu askok erakutsi zuen gero zer nolako giro ustelduan bizi ziren inguru haietako biztanleak.

Ustel usain fisikoa da Smithfields okela korporazioaren filiala den Granjas Carroll-en zerritegi erraldoiek inguru guztiari erasten diotena, kontrolik gabeko zimaurtegi eta guzti. Baina bestelako kiratsa ere aurkitu zuten kazetariak Peroten: hilabete luzeetan bertako herritarrek egindako kezu eta mobilizazioak zanpatzeko Mexikoko agintariek erakutsi duten lotsa-gabekeriarena.

Mundu osoarentzako pandemia gerta zitekeen H1N1 birus berriaren sorrera informazioek egotzi zioten zerrien hazkuntza industrialari. Alegia, abereak asko-azkar gizentzeko presaz antibiotiko, hormona eta klase guztietako botikaz bazkatuz granja erraldoietan pilatuta edukitzean ukuiluok bakterio eta birusentzako laborategi bihurtu zituztela eta hor sortutako xomorro berriek gizakietara jausi egitea denbora kontua baizik ez zela.

2009ko udaberriko alarmaren beroan, industriaren jabeek ukatu egin zuten beren zerriek H1N1 berriarekin zerikusirik zutenik, baina azkenean onartu zuten Mexikoko agintariek konpromiso batzuk sinatzea, granjetako osasun egoera zorrotzago kontrolatzeko.

Hilabeteak pasa dira, H1N1 edo A gripe kontzeptuek ahaztarazi egin dute “zerrien gripea”... Eta, aldiz, Mexikoko La Glorian, alarma eragin zuen zero gunean, deus ez da aldatu, ez bada okerrera. Xehetasun berriak GRAINk eman ditu, nekazari txikiak eta elikadurazko burujabetasunaren alde ari direnak sustatzen dituen erakunde ezagunak.

GRAINEk salatu du Munduko Osasun Erakundeak alboratu zutenetik “zerrien gripea” kontzeptua, alde askotako presioengatik, komunikabide handiek ahaztu egin dutela pista hori haien ikerketetan. “Gaur egun –dio GRAINen agiriak– munduan zehar haragi enpresa handiak lehen bezala ari dira, haien granjetan gertatutako H1N1 edo bestelako gripeen berri inori eman beharrik ez daukate”. Eta Mexikoko gobernuak ahaztu egin ditu iaz hartutako erabakiak.

Herritarrek segitzen dute mobilizatzen. Joan den azaroan Mexiko osotik heldu zen jendea Perote bailarara, *Asamblea Nacional de Afectados*

RTS telebistaren irudian Don Vicente eta Don Ruben Chichicutla herriko ordezkariak erakusten dute Granjas Carrollek inguruetan dauzkan 105 granjetako bat. Aurrean daukaten “oxidatze putzuak” biltzen ditu eginkariak. Hamar metroko sakonerarekin, inpermeabilizatu gabe dago eta bost metro beherago daukan geruza freatikoa kutsatzen du, inguruko herritarrek edaten duten ura alegia. XX. mende hasieran Mexikoko Iraultzak nekazariei betirako emandako lurak 1994ko liberalizazioarekin multinazionalen eskuetara pasatu dira; jatorrizko baserritarrak dena salduta hiriburura doaz ihesi. Zerrientzako janaria, botikak, dena urrunetik ekarri ondoren, haragia AEBetara daramate. Bertan ez dute uzten artatu gabeko kutsadura baizik.

Ambientales erakundearen bosgarren biltzarra burutzera. Perote haraneko herritarren borroka lotu dute Mexiko osoan abelazkuntza industrialaren eragiten ari den triskantzekin, ekonomian bezala ingurumenean azken urteotan –Kanada, AEB eta Mexiko arteko merkataritza erabat liberalizatu zenetik–. Mobilizazio horien berririk ez da jakin Europa alde honetan.

Zorte apur batekin, Europan eta oro har munduan burrunba handiago zabaltzen ahal du *Television Suisse Romande* (TSR) kateak egin duen dokumentalak. *H1N1: Pour quoi c'est tombé sur les Mexicains?* (H1N1: Zergatik egokitu zaie mexikarrei?) 43 minutuko erreportajea GRAINen webgunetik bezala YouTube zerbitzutik iritsita oraingoz ingelesez edo frantsesez ikus daiteke, eta laster baterako iragarri dute gaztelaniazko bertsioa.

Beldurraren usaina

TSRko erreportajeak hiru galderontzako erantzunak bilatu ditu Mexikora joanik: Nola sortu da birus hau? Zergatik Mexikon? Urtero gertatuko ote zaigu aurrerantzean?

Mexikoko Unibertsitate Autonomoko ekonomia irakasle batek, Octavio Rosas Landak, gidatu ditu TSRko kazetariak pandemiaren epizentrorra, hiriburutik Jalaparako

kamia hartu eta autoz lau ordutan iristen den Perotera. Granjas Carrollek La Glorian dituen zerritegi erraldoiak haren eskutik ezagutuko ditu bideoan bisitari birtualak.

Hegaztien, gizakien eta zerrien gripeen geneak biltzen dituen H1N1 mutantea eta Granjas Carrollek parajeotara ekarri duen mutazio ekonomiko eta soziala elkarriz lotuta doaz. Irudietan ageri den pabilioietako bakoitzean 18.000 zerri bizi dira pilaturik, zerritegi osoan ia 100.000. Urtean 400.000 pasako dira bertatik.

Rosas Landa irakasleak zifra ofizialak erabiliz 65 granja erraldoi zenbatu zituen Mexikoko eskualde horretan, baina herritarren informazioak jasota ohartu da 105 badi-

rela. Kontuak eginez gero, 5-6 milioi zerri bizi dira Nafarroaren tamainako eremu batean. Urdeotako bakoitzak gizaki baten zortzi halako zimaurki sortzen duenez, 40 milioi pertsonak eragindako kutsaduraren tamainaz ari gara.

Zerri haragia AEBetarako, mexikarrentzako zerrikeria

Aspalditik La Gloria bezalako herrietan era askotako mobilizazioak egin dituzte bizi ezinezko kutsadura salatzeko, granja berri bat erakitzen hasi diren bakoitzean irten dira kalera. Baina ezer ez lortzeaz gain, errepresioz erantzun zaie. Eta beldurra sumatzen da herritarren artean. Rosas Landa irakasle ezagunarekin joanda ere, ia inor ez da

ausartu TSRko kameraren aurrean azaltzen.

Chichicutla herrian zorte hobea izan dute. Don Vicentek eta Don Rubenek kameraren aurrean erakusten dituzte milaka zerrien kaxapixak aire librean pilatzen diren putzuak, gaixotasunak hil zerriak inolako neurririk gabe lagatzen diren biltegiak... Goragalea eragiteko moduko kiratsaz gain, inguru osoko edateko ur guztia pozonduta dago honez gero.

Baina erreportajearen are ustel usain handiagoa darie Mexikoko agintariei eta Munduko Osasunaren Erakundekoei. Lehenek, ukatu egiten dute griperik dagoenik herritarren edo zerrien artean; Jose Angel Cordoba ministroaren hipokrisiak min egiten du. Bigarrenek diote uste dutela ezetz baina fidatu behar dutela agintari mexikarren informazioez.

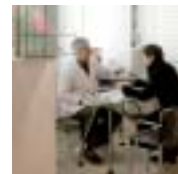
Herritarrak gaixotasunen beldurrez bizi dira. Eta hitz egiteko beldurrez. Medikuek berek ez dute komunikabideekin hitz egin nahi. Bakar batek onartu du TSRkoek elkarrizketatzea, aurpegiak ez erakusteko baldintzaz. "Guregana datozen gaixoen %80 arnabideetako gaixotasunez eta neumonia atipikoz dator: bronkoneumoniak. H1N1 epidemiaren ezaugarri guztiak ditu. Hemen ez daukagu hitz egiteko eskubiderik, bestela lana galdu dezakegu... edo bizia ere bai, zergatik ez aitortu?"

Hurrengo epidemia baliteke pasa berria den H1N1ek sortu duenetik ezberdina izatea. Baina oso posible da hurrengoa ere La Gloriako zerri granjak bezalako batzuetatik ihes eginda zabaltzea. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624 · zinkunegi@euskalnet.net

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

